

Refah için hukuk gerekir

MEHMET GN21.10.2024 - 09:28
YAYINLANMA21.10.2024 - 09:29
GÜNCELLEME

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2023 yılı sonu itibariyle Türkiye’de toplam 3 milyon 723 bin 681 girişim var. Bunların 3 milyon 716 bin 645 adedi, yani yüzde 99,8’inden fazlası küçük ve orta büyüklükte işletme (KOBİ). KOBİ’ler aktifleri 50 milyon liranın, net satış hasılatları 150 milyon liranın, yıllık ortalama çalışan sayısı ise 250’nin altında olan girişimler.

Sayıları 4 milyona yaklaşan girişimlerin 6 bin 36’sı, yani yüzde 0,00162’si (on binde 16’sı) ise büyük girişim. Bunların aktifleri 50 milyon liradan, satış gelirleri 150 Milyon liradan ve yıllık ortalama çalışan sayısı 250’den fazla. Avrupa Birliği kriterlerine göre değerlendirildiği takdirde, Türkiye’de büyük sınıfına giren bu işletmelerin büyük bir kısmı da esasen KOBİ niteliğinde.

KOBİ’lerin ürettiği kişi başına katma değer, 2009’da ortalama 15 bin lira (9 bin 621 dolar) iken 2022’de ortalama 155 bin lira (9.362 dolar).

Çoğunlukla ailelere veya tek kişiye ait, çok az teknoloji kullanan, verimsiz ve katma değer üretimi düşük KOBİ’ler, istihdamın yüzde 70,6’sını sağlıyor. Başka bir deyişle Türkiye’deki istihdamın yüzde 70’i kişi başına ortalama 9 bin 362 dolar değerinde katma değer üretebiliyor.

250’den fazla çalışanı olana büyük girişimlerde faktör maliyetiyle kişi başi katma değer üretim miktarı 2009’da ortalama 29 bin lira (18 bin 601 dolar) iken 2022’de ortalama 346 bin lira (20 898 dolar). Büyük işletmelerde kişi başi katma değer retimi, KOBİ’lerdekinin iki buçuk katı kadar.

İstanbul Sanayi Odası’nın ilk 500 ve ikinci 500 büyük şirket listelerindeki bilgilere göre 2009’da toplam 79 milyon 641 bin 562 lira katma değer üreten ilk bin büyük işletmede kişi başi katma değer üretimi yıllık 81 bin 624 dolar. Bu değer 2022’de ise 61 bin 262 dolar. Türkiye’nin en büyük bin şirketinde kişi başi katma değer retimi, KOBİ’lerin ortalamasının 10 katına yakın.

Türkiye’de başarılı girişimler, iş yaptıkları ortam serpilmelerini sağladığı için değil, varlıklarını sürdürmeyi zorlaştırmasına rağmen ayakta kalmayı başaran, diğer bir deyişle içinde bulunduğu ortama ayak uydurabilenler. Türkiye’de ekonominin krizlere dayanıklı olduğu sözü doğru ise bu, küçük aile işletmelerinin yönetimde istikrarsızlığa karşı hayatta kalma direncinin ve çalışanların zorluklara dayanma gücünün bir sonucu.

TÜİK verilerine göre toplam katma değer yüzde 49’unu 6 bin 36 büyük girişim üretmekte iken, girişimlerin yüzde 99,8’inden fazlasını teşkil eden KOBİ’ler ise yüzde 51’ini üretmekte. Orta büyüklükteki, 50 ila 249 arası çalışanı olan 32 bin 336 KOBİ girişim ise toplam katma değer yüzde 23’ünü üretmekte.

KOBİ’ler, her grup diğerinin beş katı büyüklükte 10’a, 50’ye ve 250’ye kadar çalışanı olan işletmeler olarak gruplansa, doğal şartlarda çalışanı 10 ve üstü işletme sayılarının da sırasıyla toplam 744 bin 736 ve 148 bin 947 olması, büyük işletmelerin sayısının da 29 bin 789’e yükselmesi gerekir. Ancak Türkiye’de gerçekleşen sayılar olması gerekenlerin yaklaşık beşte biri kadar.

Doğal şartlarda güçlerini birleştirip hızla büyüyerek verimliliği ve katma değer üretimini katlayabilecek ya da refahımızı 4 katına çıkarabilecek girişimlere engel olan şey yargının hukukun üstünlüğünü iktidardaki siyasetçilere karşı gerçekleştirememesi, sorumsuz ve cezadan bağışık yönetici kesimin istikrarı bozmasıdır.

Yargı görevini tam yapabilseydi küçük işletmelerimiz birleşerek büyür yıllık toplam katma değer üretimi 9,9 trilyon lira değil, 41 trilyon liradan fazla olurdu.

Görünen köy kılavuz istemez! Refahımızı artırmak için en başta hukukun yönetici kesime üstünlüğünü sağlamamız ve bunun için de yargı sorununu acil olarak çözüp daha iyi yargıya kavuşmamız gerekiyor.